

Naturvernforbundet i Nordland

Tone Toft
Dragveien 7 – 9
8842 BRASØY

Naturvernforbundet i Ytre Helgeland

Bjørn Økern
Dragveien 7 – 9
8842 BRASØY

Norges vassdrags- og energidirektorat

Postboks 5091
0301 OSLO

Brasøy, 21.09.2016

v/saksbehandler Tor Carlsen
toc@nve.no

Tilleggsuttalelse angående konsesjon gitt til Forselva Kraftverk etter befaring i regi av NVE 24.08.2016.

Naturvernforbundet i Rana v/ styremedlem May-Lene Meyer og fylkesleder i Nordland Tage Vedal har levert en grundig og omfattende høringsuttalelse 31.03.2016. Vi viser til denne rapporten som med sine argumenter, innsigelser og konklusjoner utgjør en solid begrunnelse for at konsesjonssøknaden må avslås.

I det følgende vil vi redegjøre for **nye momenter** som har kommet frem etter befaringen og som forsterker vårt syn. Kommentarene her representerer både Naturvernforbundet i Nordland og Ytre-Helgeland lokallag.

Stor usikkerhet

Inngrepet som kraftutbyggingen vil medføre er svært stort. Både store sår i naturen og mht. areal. Tiltakshaver som deltok på befaringen kunne ikke si noe konkret om størrelsesorden på verken rørgate eller veg opp til inntaksdammen. I selve søknaden står det at rørtrase vil bli 10 – 12 m. Dette tallet er det ingen holdbarhet i. Inngrepet og omfanget vil etter all sannsynlighet bli mye mer omfattende. I tilsvarende bratte terreng, blir rørgatebredden opptil 40 meter bred for å få plass til anleggsutstyret. Det ble antydta 20 – 30 m bred trase, men både tiltakshaver og representanter fra NVE mente det var vanskelig å vite. Det avhenger av grunnens beskaffenhet, hvor mye sprenging som må til, skogshogst etc. Terrenget i første del av traseen er veldig bratt og vil by på disse utfordringene.

Myr og myrlendt

Under befaringen gikk deltagerne i traseen hvor rørgate og veg er planlagt plassert, og opp til inntakspunktet i elva (kote 240). Vi gikk i mer eller mindre sammenhengende myr – og myrlendt terreng. I dagens situasjon står bevaring av

myrområder i en særstilling, siden inngrep i denne landskapstypen vil frigjøre klimagasser, og hindre at det senere tjener som reservoar for CO₂.

Forselva er en del av et sammenhengende område med villmarkspreget natur. Det er ingen inngrep i rimelig nærhet, og opplevelsen av å være i et unikt og uberørt landskap er sterk.

I de siste årene er det på Helgeland gitt konsesjon til mange kraftverk, og disse har vært med på å redusere store områder med inngrepsfri natur. Hensynet til samlet belastning i regionen og fylket bør tilsi at elva får leve.

Store deler av rørgata og anleggsveiene går over myr og myrlendt terreng

Reindrift

Reindriftnæringa på Helgeland er under sterkt press fra mange hold. Det gjelder særlig den store pågangen mht. utbygging av småkraftverk og vindkraftverk. Dette beslaglegger store areal hvor reindriftnæringa har hatt og fortsatt bør ha sin naturlige plass. Inngrepene berører og forstyrrer beite, flytting og kalving. De store sammenhengende naturområdene som reindriften er avhengig av stykkes opp og medfører store problemer for næringa. Ei næring som spiller på lag med naturen og omgivelsene presses ut til fordel for kortsiktig profitt. Representanten fra reinbeitedistrikt 21 Røssåga/Toven kunne fortelle om, og bekrefte den vanskelige situasjonen. Det gjelder både flyttleier, vår- og høstbeite. En utbygging av Forselva med det store arealbeslaget og tilsvarende forstyrrende virksomhet, vil bidra til et ytterligere forverring av reindriften muligheter til å opprettholde bærekraftig drift i dette området.

I konsesjonssøknaden fra Clemet Kraft AS er tiltaket vurdert til å medføre lite negative konsekvenser for reindriften. Det argumenteres med ubetydelig beitetap i driftsfasen (forutsatt nedgravd rørledning og nedgradering av anleggsvei). De konkluderer med at: «... for reindriften er konsekvensene av tiltaket i anleggsfasen og driftsfasen samlet vurdert å være liten».

Naturvernforbundet er uenig i denne konklusjonen og mener at det både under anleggsfasen og i all tid etterpå vil være aktivitet som vil umuliggjøre reindriften i all framtid, både i forhold til flytting og beiteområder.

Blåfall AS har på oppdrag av tiltakshaver skrevet kommentarer til høringsuttalelsene, og skriver: *«Når det gjelder elvemusling og reindriftsproblematikk, vises det til kommentar til høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Nordland.»*

Da bør saken være klar for der heter det:

«Fylkesmannen vurderer derfor at omsøkte tiltak strider mot reindriftsloven § 22 om utøvers adgang til fritt og uhindret å drive og forflytte rein i området».

I tillegg er det den samla belastninga på reindriften som er svært bekymringsfull – det er altfor snevert å bare fokusere på hva den enkelte utbyggingen vil medføre. Det gjelder nå mer enn noen gang å se på helheten for denne næringa.

Elvemusling

Det kan ikke utelukkes at det er elvemusling i dette vassdraget (under befaringsprøve grunneier å tilbakevise dette). Vi viser til Naturvernforbundets uttalelse av 31.03.16 som har en solid redegjørelse også for dette punktet. Ut fra gjeldende Handlingsplan for elvemusling fra 2006 (Direktoratet for Naturforvaltning) og Naturmangfoldlovens § 9, føre-var-prinsipp, mener Naturvernforbundet at et inngrep som et kraftverk i dette området vil føre til, ikke er forenlig med gjeldende bestemmelser og ansvaret vi har for denne arten. Og det er uavhengig om det viser seg at den er i dette området eller ikke.

Handlingsplanen innebærer bl.a. at: *«Muligheter skal skapes for reetablering av elvemusling i elver og vassdrag der arten er utdødd».* Denne handlingsplanen må gjøres gjeldende for NVE sin vurdering.

Naturvernforbundet har videre i sin uttalelse av 31.03.16 påpekt at tidspunktet for feltregistrering (senhøsten fra oktober til november) er problematisk, og understreker behovet for nye undersøkelser.

Blåfall AS skriver følgende kommentar:

«Utredning skriver at det var mulig å få oversikt over vegetasjonstypene i tiltaksområdet og at det er usannsynlig at det noe sene tidspunktet for kartlegging har medført at naturtyper ikke blir fanget opp».

Naturvernforbundet stiller seg fortsatt like kritisk til kvaliteten på en utredning som er gjennomført på senhøsten og opprettholder sin mening om at det er behov for nye undersøkelser.

I det store og hele er kommentarene fra Blåfall AS overfladiske og mangelfulle, det handler mest om ord, – og den faglige kompetansen synes ikke å være til stede.

Naturvernforbundet i Nordland og Ytre-Helgeland er av den sterke mening at den samlede belastning på vassdragsnatur på Helgeland er stor nok. Vi er også svært

kritiske til reduksjon av villmarkspregede områder. Inngrep i natur og villmark må vurderes på bakgrunn av en helhetsvurdering av mer sammenhengende områder (Naturmangfoldlovens § 10. økosystemtilnærming og samlet belastning). Ikke stykkevis og delt slik det i stor grad fungerer i dag.

I et globalt perspektiv er det viktigere enn noen gang å sørge for at villmark og naturområder forblir inngrepsfrie.

Vi mener at det er på høy tid å rette søkelyset på § 112 i Grunnloven (Miljøparagrafen). Det er myndighetenes ansvar å sørge for at denne lovteksten blir etterfulgt slik at natur, miljø og grunnlaget for en sikker helse blir ivaretatt også for etterlekten.

På bakgrunn av de argumenter, erfaringer og uttalelser som er fremkommet krever Naturvernforbundet at det ikke blir gitt konsesjon til utbygging av Forselva kraftverk.

Tone Toft (sign)
Naturvernforbundet i Nordland

Bjørn Økern (sign)
Naturvernforbundet
Ytre Helgeland